De onbekende heester Alangium platanifolium verdient meer aandacht. Zijn winterhardheid is meer dan voldoende wanneer de plant een zonnige standplaats op het zuiden heeft. Bij de sierwaarde gaat het om het blad én de wit-gele bloemen.

Tekst: Emiel van den Berg
Foto: www.visionspictures.com

Alangium platanifolium

Alangium platanifolium is het proberen waard

Sommige botanici delen Alangium in bij de Alangiaceae. Binnen deze familie vormt het geslacht, dat ruim 20 soorten telt, de enige vertegenwoordiger. Andere botanici houden het er op dat Alangium vanwege zijn verwantschap met Cornus tot de Cornaceae behoort, samen met onder andere Corokia en Aucuba. Nyssa wordt eveneens vaak genoemd als verwant geslacht maar is samen met Davidia weer ingedeeld in de familie Nyssaceae. Alangium groeit van nature in het gebied van China en Japan tot in Zuidoost-Azië - de wetenschappelijke naam Alangium is een Latijnse verbastering van de plantennaam Alangi die men in delen van India gaf aan de soort A. salviifolium - maar ook in delen van Australië en Afrika zijn soorten aan te treffen. Fossiele vondsten hebben uitgewezen dat het plantengeslacht lang geleden ook in Engeland en delen van Noord-Amerika voorkwam.

TROMPENBURG

Van de ruim 20 Alangium-soorten groeien sommige uit tot heester en andere ontwikkelen zich tot kleine boom. Opvallend zijn de paar soorten die een klimmende groeiwijze hebben waarvan A. kwangsiense de bekendste is. De meeste soorten zijn bladhoudend (veelal groeiend in tropische regenwouden) maar in delen van Azië groeien ook enkele bladverliezers. Vrijwel al die bladverliezers krijgen een fraaie bladverkleuring in de herfst. Kenmerkend voor alle Alangium zijn de verspreid staande bladeren die een stevige nervatuur hebben. Opvallend zijn ook de vaak slappe twijgen. A. platanifolium is een bladverliezende soort afkomstig uit Japan en Korea. De eerste exemplaren kwamen in 1879 richting Europa toen Charles Maries ze in opdracht voor de Engelse firma Veitch & Sons meenam. Voor Nederland is het de bekendste soort die echter op zeer bescheiden schaal wordt gekweekt. Over de winterhardheid van A. platanifolium wordt nogal eens getwijfeld maar wie in Rotterdam bij Arboretum Trompenburg naar binnen wandelt, ziet dicht bij de entree een exemplaar staan die het er al jaren naar zijn zin heeft. De paar meter hoge struik heeft inmiddels heel wat koude winters probleemloos overleefd. Wat het meest opvalt aan A. platanifolium is dat het blad gelijkenis vertoont met dat van de plataan (en van de esdoorn), vandaar uiteraard de soortnaam. Dat blad is echter altijd scheef van opbouw. Aan de ene kant van de hoofdnerf heeft het drie slank uitlopende lobben met een opvallende hoofdnerf, de andere zijde heeft slechts twee lobben met een hoofdnerf. Al die hoofdnerven ontspringen vanuit de bladbasis en lopen door tot in de top van de lob. Opvallend is eveneens de rode bladsteel.

OMGEKRULD

Middenzomer verschijnen de bloemen. Die bloemen zijn wit, staan meestal twee tot vier in losse tuilen bijeen en verschijnen aan twijgen die zich vanaf het voorjaar hebben gevormd. De bloemvorm is te omschrijven als een slanke bloembuis waarvan de rand is omgekruld. Hierdoor steken de geelgekleurde meeldraden en stamper duidelijk naar buiten waardoor de bloemkleur als wit-geel is omschrijven. De bloemen ogen fragiel tussen het relatief grote blad. Na de bloei vormen zich vruchten. Deze zijn ovaal en opgebouwd uit een sappige buitenkant die als omhulsel dient van een hard zaad dat circa 1 cm in doorsnede is. In de herfst is er nog sierwaarde met het heldergeel verkleurende blad. A. platanifolium groeit op vrijwel elke grondsoort, zowel op zandgrond als op zware klei. Op zandgrond is de groei echter beduidend trager dan op kleigrond en vraagt de plant daarom minder ruimte. Heeft de plant het op zijn standplaats goed naar zijn zin dan vormt hij soms ondergrondse uitlopers. Voorwaarde voor een goede groei en gezondheid is wel een standplaats op het zuiden in de volle zon. Een voor Nederland onbekende bladhoudende soort is A. chinense, een van nature tot 5 meter hoge meerstammige boom. Aan de horizontaal groeiende twijgen groeit hartvormig blad waartussen de wit-oranje bloemen verschijnen. De vrucht is bijna zwart. In China behoort deze soort tot de 50 meest gebruikte medicinale planten. Ook A. salviifolium is een soort die sporadisch wordt gekweekt maar is met name in Afrika en Australië in cultuur.